

Forfatter: Alpinas, Christian Machabæus

Titel: BREV TIL: Gøye, Birgitte FRA: Alpinas, Christian Machabæus (1564-10-19)

Citation: Alpinas, Christian Machabæus: "BREV TIL: Gøye, Birgitte FRA: Alpinas, Christian Machabæus (1564-10-19)", i *Breve til og fra Herluf Trolle og Birgitte Gjõe (1. bind)*, Hos V. T Han in G & Appel., s. 408. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-000667830-000-shoot-L0006678300000148.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Breve til og fra Herluf Trolle og Birgitte Gjõe (1. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

19. Oktbr. 1564.

Christian Machabæus til Birgitte Gjõe.

Han trøster Birgitte Gjõe i hendes Bekymring over Herluf Trolles Fraværelse i Krigen.

Efter thij att bestandig oc rettskaffen wenskabe (welburdig frue), som beginder ther aff, att meniskerne kommer offer eens vdi theris seder oc idrett, oc forøgis oc rodfestis vdi welgier[n]inger oc thienstagtighed, kan saa begifue sig emellem them, som huercken er blodis foruant eller besuagrit sammens, att hun kan ware ind till theris vderste, huo skall tha icke acthe thend goduillighed att werre megit fastere oc waragtegere, som enthen foreldre haffer till theris born, eller vdi bornen skinner mod foreldrene, eller oc saa thend, som vdi ectefolck optennis, saa att the met hefftiger oc(!) hiertelagh ellsker thennom, som y saa maade er sig tillføigit, end sig self, oc agther strax theris lycke oc welkor att werre syne egne. Oc thet er icke thvivill, att gud io haffer slig hiertelag y menniskens sind inplantid, att wij maa forstaa, huor inderlig gud elsker sin enborne søn, wor herre Iesum Christum, oc then christen kijrcke, for huilcken hand wijlle lade syn søn, som handt haffuer synderliger kier, dø oc tolle hor pine, paa thet att hun matte befiess fraa euig fordøm else. Mens thette hafuer hedningerne icke kundit offerweye, huilcke som vden gudz kundskaff mett blind kierlighed oc vden alld lempe oc maade haffuer ellsket therris wener oc foruanthe, lige som wij lese, Nisum att haffue met vlemkelig kierlighed elst Eurialum¹, Gracchum Corneliam², Porciam Brutum³, saa att therris lijf haffuer s. 409verret thennom kierrere end therris eigit. Man skall alligeuell icke beblande thenne naturlige oc retsindige ellskelighed mett the vtilborlige oc vdstadige losagtighedz indskydelser, mett huilcke Biblis¹ till sin egen broder wor betagen met(!) oc brende vdy, thij att saadanne vstadige optendelser er thuert emod guds hellige low, oc gud pleyer slyg løsachtighed grummeligen att straffe, lige som hand met sijndfloden straffte then gandzske meniskens kion for skiorleffnit, item lod Sodoma oc Gomorra met ild oc suagell affbrende y grundt for horeri skyld. Oc guds low siger: huert thet lijff, som bedriffuer slig weyrstigelighed, skal ødeleggis. Mens thende høffuiske oc retsindige kierlighed, som paa græske kalldis $\sigma\tau\omicron\rho\rho\gamma\acute{\alpha}\ \phi\acute{\upsilon}\sigma\acute{\iota}\chi\alpha\ \omega$. naturlig hiertelag, roser gudt self, oc er thet vmugeligt, att saadande gudfrøctige affecter kunde vdpluckis, vden rudzs (!) natur er slet foruent oc forderuet, som propheten Esa. siger: Mun en quinde kunde forgiethet sit speede barn etc.² Disligiste gijffuer Salomons dom tiillkiende, huor hefftig thende naturlig affect er vdi een rettsindig natur. Huat brendendis oc trofast kierlighed warre emellom Daudid oc Ionathan! Abigaill oc saa fordagtingit³ hin vstadige oc daarlige Naball hoss Daudid, att han icke skullie yhielslais, for thet att hand warre hines hosbond.⁴ Item læser wij en herlig historie om en hertoginde, som warre hartoge Guelfus hustrw, huylken keyseren haffde lang tijd belagd paa hans slott oc paa sisten nød hanum till att opgiftuit. Tha gaff hand hertoginnen oc andre edell fruer frij leide att gaa ther vdaff oc tage mett thenum saa megit, the kunde berre paa theris ryg. Ther thog then edle furstinde oc fruer icke guld eller direbar stene, mens theris kierre hosbonder oc born paa s. 410theris ryg, oc y saa maade thennom befride.¹ Thet er en kongelig dyd oc rett welbyrdig hiertelag, vdi huilken mand kand thene affectis vdspring oc oprindelse beskue. Welbyrdig frue, thette opregnir ieg therfor, att ieg kand beuse thend ellskelighed, som foreldre hafuer emod bornen, oc bornen emod foreldrene, wener emod wener, oc ectefolck emod huer anden, att werre sømelig oc gud behagelig, disligest att then hiertelag, ether eddelhed haffuer emod welbijrdig, beskieden oc hogforstandig mand her Herluff Trolle, eder kierre hosbon, myn gunstige herre, att werre gud tacknemmelig oc welbehagelig. Mens ephertj thette ether gudfrigtige oc gode hiertelag siunis att werre saa hefftig vdi hans frauerrelse, oc sorig, omhou oc lengelsse efter hanum lader sig see daglig io mer oc mer att forøgis, wijlle ieg ethers edlehed nogne trostlige steder vdaff sckriften tijllscrifue, huilke, naar y thenum offerløbe, skulle y kunde forskrijffue ethers bedrøffuelse oc omhou en wiss maade; bedendis, att y thene ringe thienste, som kommer aff ith tacknemmelig hierte, wille gunstelige thage tili tacke. Gudt er ner tijllstede hoss alle the, som er flittige vdi theris kald, oc hand thenom velsigner oc lycsalige gior alle theris gierninger, mens the, som skiøtter andit, end thenum børe, thennum will hand alluarlige straffe. Saa warre hand hosse(!) Abraham, Moyse, Gedeone, Daudid, ther hand stride, oc thennum vnderlige och well beuarit, oc hafuer aldrig forlatt nogen, som forlod sig paa hanum. Constantinus Magnus, then gudfryctig keiser, ther hand vd drog mett syne krigis folck emod thend vgudelig tyran Maxentium. gaff gudt hanum it vist seygers tegen vdaff himmelen, paa thet hand des bestandiger skulle were vdi sit retre kald, oc icke fructhe syn modstanders magt oc woldt, thij der obenbaredis hanum it røtt blodig kors, y huicket thisse bogstafue ware schreffne: $\acute{\epsilon}\nu\ \tau\omicron\upsilon\tau\acute{\omega}\ \nu\acute{\iota}\chi\alpha\ \omega$: her vdi skallt thow faa seyger. Saa er gud s. 411stetze hoss sine, naar the vdretthe, huad theris kald tijlhører, mens hand straffuer thenom, som enthen ere forsømelige vdi theris kaldt som Saull, eller och beuarer sig mett andre theris bestijlling. Saa thuiuiller ieg icke, att gud vill io vdi sine tijd bethale thenum, som er orsage tijll thenne skadelige oc blodige krig. Ethers kierre hosbonde, min gunstige herre, som nu mett flijtt oc troskab vdretther, huess handt er rettelige tiillkallid oc hanum befid er, oc flitter sig epher att nederlegge thend ild, som aff andre er optendt, hanum wed ieg vist, att gud will beskytte oc beuare. Oc saam Moyses sagde: herre, led oss icke vd aff thene sted, vden thu gor for oss, saa befaler hand sig herren och blifuer frij fraa alt fare, saa lenge som gud gor for hanum, huickit then xc psal. forklarar: huo som sig forlader paa then allerhogestis hielp, hand blifuer y himelens guds beskyttelsse etc. Saa ephertj hand er aff gud beuarit, vdretter hand diss dristiger, huad som hører till hans kaldt, icke allene thet ganske rige tijll store nytthe oc gafuen, mens oc saa att hans nafluens ryckte, som her tiill hafuer verit høgt berømp, skall mett pris oc ære vdrobis aff alle hans epherkomere. Saadan hans ære siunis y att fortryde,

om y saa brcdrøfuer(!) eder for hans fraawerrelse, att y mett graade oc formanelse wiille hanum tiilbage fordere, lijge som Nicomedes ner haffde mett sin graad igen kallit Neoptoleum, ther hand begynte nogit synderligt ¹. Saadan hans pris och ære, som ethers kierre hosbonde, min gunstige herre, mett sin stircke oc mandum indlegger, skulle y werre dellagtig vdj, oc the, som hanum enthen vdaff slegt, suager skab eller wenskabe foruant er, skulle huer faa syn deell ther aff. Oc ieg skall legge winde paa, saa witt gud mig forlener sundhed oc forstand, att thenne hans ypperlig naffuen kundighed skall bethegnis mett en euig seyger. Och effthertj s. 412the gudfrøctigis bønner bryder giennum hiemmelen, oc aldrig kommer forgieffis tiilbage, maa mandt uden thuiuill forlade sig till, att ethers kierre hosbonde, som then gandske christen kirke her vdj rijgit stetze oc befaler, at hand io er frij fra allt vlycke oc ont, doch att faren forøgis, paa thet att flitighed vdj wor bønner skall oc forøgis! Faren y sig self er obenbare, som hun both eder oc flere gantz hart thuinger, mens mand skall saa ramme maade ther vdy, att vor hierte icke skall forsmectis aff sorgen, eller fyrigheden tijll att bede skall forkølis vdj oss. Epthertj tha gud er mett hanum y hans rette kald, oc hand er gud befalit mett monge Cchristines bønner, paa thet handt kunde sund oc glad mett seiger og triumph beprydit hiem komme, tha forlader alt eder sorg oc bedrøuelig angist, oc mett then ganske christen kircke befaler hanum gud, huilcken skall beskerme oc beskytte hannum bode fra verselige och aandelige fiender. Eder gud befalendis, oc fortæncker icke min dristicthed. Then 19 octob. 1564.

Eders for alltjdt
Christian Machabæus. ¹

Udskrift: Erliig oc [welbyrdig frue, fru Berette Gøye] her Herloff T[rollzs\ gunstige fru ²

Orig. med Segl i Kgl. Bibl., Bøllingske Brevsamling (Machabæus). — Trykt i Ny kirkehistoriske Samlinger III. 573—77.